

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 16.

A kormány agrárpolitikája.

Államférfinak, ki a kormányzat élére lép, legfőbb kötelessége az ország gazdasági viszonyait ismerni.

— Én ismerem azon súlyos helyzetet, melylyel Magyarország gazdaközönsege küzd; — mondja Magyarország miniszterelnöke az ország legintelligensebb gazdaközönsege előtt.

Ime végre egy — a kormányelnöki széken, aki el van határozva a gazdaközönsege súlyos helyzetén segíteni, aki elvként hirdeti, hogy az ipar és kereskedelem nem fejlődhetik erős földmivelés nélkül, hogy a magyar állam feltétele a magyar földmivelés virágzása.

Az ország gazdasági politikájának ilyen irányát hangoztatni eddig nem igen volt alkalmunk hallani a kormányelnöki székéből, pedig a földmivelés eddig is alapját képezte a nemzeti gazdagodás két másik alkatelemének az iparnak és kereskedelemnek s a földmivelés eddig is feltételét képezte a magyar állam virágzásának.

Magyarország gazdasági tényezői sohasem nélkülöztek bizonyos hatókat, melyek annak fejlődését megakasztották, vagy teljesen meg is semmisítették. A nemzet történelme telve van ilyen a gazdasági fejlődésre irányzott erőszakos, gátló eseményekkel. Nagyjaink sajnos tapasztalták a harminczas évek elején anyagi elmaradottságunkat s míg azon vitatkoztak, hogy a nemzet gazdasági vagy szellemi haladása indíttassék e meg

előbb, — tisztán a maga erejéből emelkedett ki a gazdasági erők nagy ruinájából a földmivelés. Alapfeltételeit fejlődésének megtalálta az ország viszonyaiban s ezért nőtt, fejlődött minden támogatás nélkül, sőt nagy akadályokat is legyőzve egészen addig, míg az újabb kor gazdasági fejlődése, forrongása és egy rossz gazdasági politika helyzetét válságossá nem tette.

Az előző kormányoknak legfőbb kötelességük lett volna a nagy romhalmazból, melyben az ország anyagi erői összetörve feküdtek, — megmenteni azt, ami életjelt mutat, megerősíteni, hogy legyen az országnak egy erős gazdasági faktora, melyben a többi gazdasági ágak is megtalálhatták volna később életfeltételüket. Ez azonban, sajnos, nem történt. A tervszerűség helyett a kapkodás volt az irányelv a magyar gazdasági politikában és később pedig ezt felváltotta bizonyos hamis gazdasági érdekek tervszerű istápolása. Ennek hatása alatt ért meg nálunk a válság a mezőgazdaság terén, mert nem volt aki megvédte volna az ország fejlődő, zsenge erőit a külföldi válságok hatásától.

Most jött végre egy miniszterelnök, aki felismerte a bajt és eltökélt szándéka is van rajta segíteni.

Iparos állam legyen-e Magyarország vagy földmivelő? Erre nézve a legjobb elvet a jelenlegi miniszterelnöktől hallottuk: Minden gazdasági ág összhangban legyen egymással. Termeljünk a célból, hogy a belfogyasztást kielégítsük. A magyar földművelő legelőnyösebb helyzetbe jut akkor, ha terményét a magyar ipar

dolgozza fel és az ipar egy jómódu földmivelő osztályban találja meg boldogulásának feltételeit.

Komoly törekvést látunk különben a jelenben egy ujonnan alakuló párt részéről is egy program megállapítására, mely a nemzeti fejlődés programja lesz. Ez a törekvés, mert önzetlen, össze is fogja tudni állítani e programot, melynek megállapítását az ország fejlődése oly sürgetőleg kívánja.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 16.

Kinn verőfényes, meleg tavaszi nap, nem csoda tehát, hogy benn a teremben alig 30 képviselő hallgatja álmosan a költségvetési vitaszónokait.

Ma *Melczl* Vilmos szász képviselő kezdte meg a vitát, aki a politikai helyzettel foglalkozott. Megnyugvással fogadták őt, a szászok, a miniszterelnök programbeszédét, hálóját fejezi ki a kormányelnöknek azért a munkáért, amelyet a béke helyreállítása érdekében kifejtett. Eötvös József bárót idézi ezután, a ki annak idején a nemzetiségi törvényt benyújtotta. Eötvös mondotta, hogy a nemzetiségi kérdésnek helyes megoldásától függ az ország jövője. Ez irányelv, amelyet követnünk kell. Egy röpiratnak a nemzeti kérdésre vonatkozó részét olvassa fel és ezután Eötvösnek az 1867. évi június 8. kelt országgyűlési felirat alkalmából mondott beszédét idézi, amely szerint követelmény, hogy Magyarországnak polgára egyenlő politikai jogokat élvezzen. A nyelvkérdésre térve azt mondja, hogy vegyes ajku állam csak úgy őrizheti meg egységét, csak úgy kerülheti el a romlást, ha a vegyes nemzetiségek között egy nyelvünk supremáciáját ismeri el. A nemzetiségi kérdést csak olyan alapon lehet megoldani, amely

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

LEMONDÁS.

Irta: Prigl Olga.

Egy csunya asszonyról akarok mesélni.

Nagyon fiatal volt mikor férjhez ment, ugyszólván az intézetből vitték az oltár elé és nem is vitt magával egyebet, mint egy csomó álmat, egy csomó naiv hitet. Őh hisz onnan belülről olyan szépek látszik a világ, olyan igaznak. És hitte is és az első csalódás épen mindjárt az esküvője napján érte, leányos fehér álmának ama napján, amelyet olyan szépen körülírva akart bejegyezni a záros naplójába, hogy majd évek múltán megcsókolja annak minden betűjét és imádkozzék minden soránál. S aztán ez az egy lap kitöltetlen maradt. Nagy üresség tátong helyén az elefántcsont színű finom papíron és az utána következő lapok is üresek, üresek mind.

Futó megjegyzés, pár szó törölte ki szeméből az álmat. Az a szegény öreg béres talán maga se tudta, hogy mindennek ő az oka és a szívében bizonyára most másként érez a szegény kis szomorú nagyságos asszonya iránt, a ki mindig nyájasan szólítja meg, ha végig megy a nagy gazdasági udvaron igénytelen szürke ruhájában, mert a rózsaszínű csipkés otthonát, a szép uszályos pongyoláját még

csak ki sem vette a szekrényből. Igen ez az öreg béres, a mikor megérkeztek, — mondom azon a bűbájos szép napon, — ott állott szintén az ünneplő cselédség sorában, a kik a nagyságos urat várták. Ott állott a fölpántlikázott bokréta legényke háta mögött s az asszony szeme véletlen őrajta akadt meg legelőbb. Kerek, zsiros kalapját kezében tartotta s parasztos gesztussal legyintett az új asszony felé, a míg a bajusza alatt odamondta a társainak:

— Silányka, — a nagyságos ur különbet is lelhetett volna.

A felesége megrántotta a ködmönét hátulról:

— Mit locsog kend hiábavalóságokat, — de nem vette észre egyikőjük sem, hogy a csunya asszony a kocsiában elpirult és lesütötte a szemét. Szinte ügyetlenül ült az ura, a hatalmas szép ember mellett s keztyűs kis kezével idegesen babrálta a térdein heverő, puha, mintás takarót. És végig az erdős szép uton, a mosolygó gyepes tisztásokon keresztül is csak nem tudott szemébe nézni annak. Őh tudta ő azt mindjárt, hogy nem fognak összeilleni. Tudta és érezte s csak áltatta magát a boldogsággal. És áltatták vele mind, a kik körülötte voltak. Az egyedüli igaz mindnyájok közt ez az öreg paraszt.

Szinte összeresztent az ura hangjára:

— Elcsöndesedtél babuskám . . .

— Oh dehogy! — nevetett egy kicsit erő-

tette és csevegni próbált, a mi pedig most olyan nehezére esett.

— Elfáradtál drágám, — czirógatta meg az ura gyöngéden s átfogta a vékony derekát, a hogy ketten felmentek a lépcsős folyosón.

Édes szép fészket rendeztek be nekik az öregek. A szobák mosolyogtak rájuk és a kaczer divatos butorok is mind mind.

Mondta megint a férfi:

— Látod milyen boldogok leszünk . . .

Az asszony az ablakon nézett ki és egy lopva ejtett könnyet törölte le a pilláiról. A nap besütött rá az ablakon a szöke hajára, mely olyan volt az estéli vörös fényben, mint az arany.

Odament hozzá az ura és két kezébe fogta a keskeny arczocskát. Az asszonynak most már előtörték a könnyei és végigfutottak az ura erős barna kezén. Ugy sirt mint gyermekkorában, ha nem tudta jolesre készíteni a feladványait, őh de mi volt az a mostani boldogtalanságához képest.

Esténként imádkozott a sötétben, imádkozott, hogy bár ne ébredne fel reggelre, bár el tudna úgy tenni, hogy ne lenne utjába senkinek.

És még csunyább lett a szegény asszony. Két sötét karika támadt szeme körül az álmatlan éjszakáktól, a kiállott gyötrelmeketől. Kerülte az urát, kerülte az embereket. Nem tudott a szemébe nézni azoknak, kik eddig szeretettel vették körül, nem, nem akarta, hogy ismételtlen hazugságba hagyja őket.

alapon ezt a hatvanas években megkezdték. A költségvetést elfogadja.

Farkas József a néppárt ellen szórni szokott hazaárulás vádját utasítja el a párttól és magától s azután az egyházpolitikai törvények által okozott terheket sorolja, melyek ólomsúlyként nehezdednek a közigazgatásra. A nemzeti-párt beolvadásáról ezeket mondja:

Gr. Apponyinak és a nemzeti pártnak politikáját soha sem osztottam, előbb a hadsereggel szemben elfoglalt álláspontja, jelenleg pedig az egyházpolitikai törvényekkel szemben követelt elveiért, de Apponyinak személye az idealizmus az önzetlenség iránti aranytisztá fogalmai mint eszménykép volt előttem, a pártot is, mely vezetése alatt bevonult a kormánypartba, ugy összességében, mint egyénenként csak tisztelni tanultam, ily körülmények közt ethikailag kizártnak kell tekintenem, hogy Széll Kálmán vezetése és a volt nemzeti párt támogatása mellett amennyire egyáltalán emberileg lehetséges, ne tiszta választások legyenek; nekünk pedig néppártiaknak más nem kell, mert ha egy tiszta választásból a párt ismét csak 16 vagy még kevesebb taggal kerül ki, akkor, fölteszem, hogy annak a 16-nak mindegyikében, de magamban is, ha netán köztük leszek, föltétlenül lesz annyi hazafiság, hogy odaálljak választóim elé megköszönni megbízásomat és kijelentem, hogy az irány, melyet én hazámra szinte üdvösnek tartok, az ország nagy többségének nem kell.

Major Ferencz a kormányzat különféle ágait veszi elő. A belügygel, a közigazgatással nincsen megelégedve. A kórházi ügy nagyobb felkarolását óhajtja és az élelmi czikkek hamisításának elterjedését ostromozza. A fővárosi lakásviszonyokról beszél és kérdi a kormányt, vajjon megengedhetőnek tartja-e, hogy a szegény nép olyan lakásokban hajtsa le fejét, a melynek levegője gyilkolóan hat a szervezetre. Nyomban az iparügyekre tér át és a szabadsversenyt kifogásolja, amely Magyarországon a kisipart majdnem teljesen tönkre tette. A betegesítő pénztárak revízióját sürgeti. A kereskedelmi tárczánál a vízi utak fejlesztése mellett tör lándzsát. A kereskedelmet magyarrá akarja tétetni és olyan kiterjeszté, hogy ez a külfölddel szemben is megállja helyét. Magyarország közigazdasági misszióját terjeszti a Balkán országokban és kiemeli, hogy keleten, Törökországban rendkívül kedvelik a magyar szót. A mezőgazdasággal foglalkozik. A hitelviszonyok javítását akarja. A szociális bajok orvoslását a vallások otthonokban találja. Az egy-

öt nem igen látták, csak a kezemunkáját érezték azok. Érezték, hogy valami jószág tündér jár közöttük, a ki itt is ott is eligazítja ha valami rendtelenség támad, ha valami nem úgy megy mint kellene. Békitő angyal jó szelleme a háznak, kinek gondos keze alatt nő a gazdaság és örömet dolgoznak a cselédek. Mert ott az egyszerű népség közt érezte magát a legjobban, a kik legelőször megmondták neki az igazat.

Az ura kezét csókolt neki minden ebéd után és aztán ment a maga dolgára. Csüggeteg lélekkel, a mit nem tudott magának megmagyarázni. Hiszen boldog volt, a felesége még a gondolatát is elleste, figyelmes volt iránta, hogy szinte terhére volt vele és mégis napról napra nőtt közöttük a ekete árnyék, mely biztos kézzel mind távolabb és távolabb vitte őket egymástól.

És egyszerre gondolt valamit az asszony és mosolygott mint az őszi napsugár. Már akkor a vörössárga levelek hullottak a fáról. Lila köd úszott esténként az ég alján s csendes alkonyaton titokzatosan suttozott a hervadt lombok között a szél. Végig végig, míg kiért az erdőszélre, hol magányos nagy nyárfák állottak sorba, őt állva a kanyargó kis folyó partján, hol ezüst színű hullámot volt a víz, meredt szemü bábósz halak cikázának rajta keresztül, s a parti homokban apró csigaházak, hevernek szerteszét. A lakójuk ki tudja hova költözött.

házpolitikai törvények revízióját sürgeti. A költségvetést nem fogadja el.

Tisza István a helyzetről.

Tisza István gr. azzal kezdi, hogy a békét, a produktív munkát tartja szembe előtt. A volt nemzeti párt, mely nemrég még erős ellenzék volt, belépett a szabadelvűpartba. Ez arra készteti, hogy ne visszafelé gondoljanak, hanem előre, az eredményes együttműködésre. (Helyeslés a jobbon.)

Ezután a költségvetésre és a pénzügyi helyzetre tér át. Kossuth Ferenczel polemizálva azt vitatja, hogy nekünk szükséges egy bizonyos jövedelem. Többletet rezenáljuk, mert itt jön a közigazgatási reform. Annak dotációja elégtelen, a jelentkező hiányokat pótolni kell. (Helyeslés a jobbon.) A többletnek évről évre való rezerválása tehát előre látható politika.

Birálat tárgyává teszi az államvasutak költségvetését. A kiadás és bevétel közt évről évre rosszabb az arány. A kiadás mind nagyobb, a bevétel kisebb lesz. Figyelmebe ajánlja ezt a kormánynak, mert ez súlyos pénzügyi komplikációk kezdete lehet.

Rosenberg Gyula: Helyes!

Tisza István: Kikel a burokratikus rendszer ellen, mely ónsúlylyal nehezedik a hivatalokra. Példát hoz fel rá. Egy földesúr, ki régen távol volt, visszatérván birtokára, így szól, meglátván birkáit:

— János, ez a jószág nem olyan gömbölyű, mint az előtt.

János sóhajtván felel:

— Jaj méltóságos uram, mióta papirosan etetünk és kalamárisból itatunk, azóta rosszabb dolga van a jószágoknak. — Én azt hiszem — fejezte be Tisza — hogy ezt a szegény magyar népet egy idő óta papirossal etetjük és kalamárisból itatjuk.

Kifogásolja ezután a közigazgatási szervezet túllerheltségét. Annyiféle idea születik a miniszteriumban, melylyel a szolgabíró és jegyzőt újra és újra megterhelik, hogy csak folytonos zavart idéz elő. Azt hiszi, szükséges volna ez új honboldogító eszmék ellenőrzésére egy illetékes közeg kinevezése.

Rakovszky István: Kitünő idea! két hónappal előbb mondta volna!

Tisza István: Széll Kálmánt 24 évvel ezelőtt ridegséggel, fukarkodással, szigorú takarékoskodással vádolták. Az események logikája, hogy akkor áll ismét a kormányzás élére, mikor az általa elvetett mag meghozta gyümölcsét. De az aratás csak akkor lesz teljes, ha az adóreform és közigazgatási reform megvalósul. Ó bizalommal néz Széll Kálmán működése elé.

Odajárt ki az asszony egyedül, ott méregette lépéseivel a homokos partszél, a melyen alig-alig látható nyomot hagytak apró keskeny lábai.

És beszélt a csunya asszony a suttozó nyárfákhoz:

— Meséljete a szegény uramnak boldogságról, sugjátok meg neki a jövendőt. Egykor édes kacagás veri fel itt a nagy csendességet, szép asszony kacagása, szerelmes férfi csókja.

A nyárfák megrázták sugár koronájukat és a csunya asszony beszélt tovább:

— Szeretheti-e a nyíló virág a hervadt levelet, megszáradt gallyat az énekes madár. Meghervadt levél, leszáradt gally vagyok én a szegény uramnak.

Az esütszin bullám nyugtalanul csapkodta a homokos partszél, s az asszony a vízbe nézett. Eszébe jutott valami, tán a regénybe olvasta, megírva szépen. Egy lépés és elfelejt mindent, eltemet mindent. A vér a fejébe szökött és megszégyenülve fordult el. Futni az élet harca elől gyávaság, s míg visszafordult a kanyargós erdei uton, vitte a láttatlan keresztet, melyet szegény szomorú képzelődése rakott vállaira.

Hazament, levelet irt és boldogan mosolygott közben. Az ura nem győzte csodálni, milyen jókedvű volt az nap. Kacagott, és szobáit rendezgette, ruháit poroltatta. Megsókolta az urát:

— Lehittam magunkhoz Ilkát pár hétre úgy-e milyen jó lesz?

Ezután Kossuth és Mezőssy beszédjére reflektál. Rámutat Szerbiára és Montenegróra, melyeknek a függetlenség épen nem hozta meg azt a rózsás helyzetet, melyet Kossuth szerint a függetlenségnek meg kell hoznia. *Mi csak az Ausztriával való szövetséggel tarthatjuk fenn hatalmunkat és boldogulhatunk.* Rámutat az ausztriai viszonyokra, melyeket minden magyar csak *sajnálattal* nézhet, mert hisz az ő viszályuk csak gyöngíthet bennünket. De épen azért, minél jobban gyűlölnék minket egygyel több ok, hogy a költségvetést elfogadja. (Helyeslés a kormányparton.)

Öt percz szünet.

Szünet után

Rakovszky István azt mondja, hogy Tisza István gr. ma tárgyilagossággal oly kedvező színben mutatkozott be a képviselőháznak, milyenben ennek eddigéig szerencséje nem volt. Ó a multak tanúságára akar okolni, nem helyesli tehát, hogy Tisza István gr. azt állítja, hogy visszanezünk. Ő neki oka van visszanezni és így vissza is fog nézni. Egy adomát idéz és azt Tisza Istvánnak olvassa azzal a megjegyzéssel, hogy az magára Tiszára vonatkozik. Mikor Rózsabegy városát 1848-ban az osztrákok be akarták venni és az első bomba a városra esett, a polgárok felhagytak a küzdelemmel és a város kulcsát fogva, odavitték az ostromot vezető hadnagyhoz és ezekkel a szavakkal adták át: »Wir ergeben uns, weil wir müssen. (Megadjuk magunkat, mert muszáj). (Derülség.) A költségvetést nem szavazhatja meg, mert ez a bizalmi kérdést is magába zárja. Kifogásolja, hogy az idei budget a tavalyinál magasabb. A pénzügyminiszterrel polemizál, aki azt mondja, hogy a fedezet mind jobban emelkedik. Az államadóság nagy összegű kamatairól beszél. A földadó leszállítását sürgeti és szemére hányja a pénzügyminiszternek, hogy eddigéig a bürzeadó nem hozta be. Ó a szabadelvűpart politikájában a nagytöke dédelgetését látja. Az ischli klauzuláért tesz szemrehányást a pénzügyminiszternek, vagy mint a pénzügyminiszter magát kifejezte, az augusztusi megállapodásokért. Nem fogadja el a költségvetést.

Az ülés vége 2 órakor.

Megyei közgyűlés.

— Második nap. —

A közgyűlés igen megfogyatkozott számbelileg már a második napon, a tisztviselők voltak jelen és egynehány érdekelt, akik egy-egy ügy tárgyalására várakoztak, hogy nézeteiket kifejtseik.

Igy a gödöllői Erzsébet-szoborbizottság gyűlötvén nem adakoznak, mert a vármegye leróta

Csodálkozva nézett rá az ura:

— Véér Ilkát? . . .

— Azt — és hamiskásan nevetett az asszony.

Örült és boldog volt, hogy boldoggá fogja tenni az urát. Ugy érezett most iránta mintha az anyja lett volna s feleséget választott volna a fiának. Vidám, szép asszonyt, a ki kárpótolni fogja őt majd azért a sok szürke napért, a mit mellette eltöltött. Ő majd csak elmegy az utból, ha szükség lesz rá. Elmegy, elfújja a szél. Az árnyéket könnyen elfújja s még alkalmatlanságot sem fog szerezni nekik. Hazamegy a kis lánykori szobájába meghalni. Szeliden, csüdesen fogyni a mások perzselő szerelmétől. Ott fog vezekelni naphosszat a kis fehérfüggönyös ablaknál, nézve az égre, hogy annyi boldog napot lopott el a férje életéből. Szegény kis csunya asszony így bizott magában. És Véér Ilka el is ment hozzájuk, de a csunya asszonyban több volt még az asszonyi természet, mint másban. Egy gyötrelmes hosszú nap után míg látta azokat együtt, — kitért belőle az elfojtott keserűség, a féltékenység, minden minden asszonyi hibáival együtt. Gőrcsösen átfogta az ura nyakát, mintha sohasé akarta volna elereszteni s kis lázas forró arcát odaszoritva az ura széles mellére, — fulladt hangon zokogta:

— Ugy-e, úgy-e nem vagy szerelmes belé? . . .

már 1000 forintos adományával kegyeletét a megboldogult királyasszony irányában. A magyar történelmi társulat felhívását visszautasítja a közgyűlés, mert a megye tagja a társulatnak. Az E. K. E. hajlandó volna egy fiókosztályt létesíteni Biharban. Érintkezésbe lépnek a kulturális egyesület elnökségével. A megyei tisztviselők és a megyei napidijas irnokok drágasági pótlék iránti kérelmét elutasították, tekintve, hogy ezek a jelenlegi állapotok mellett nem indokoltak. Szivák Imre dr. országgyűlési képviselő nemes-ség igazolását és kitüntetését kérelmezte, miután okmányai mind beszerezvék, eleget tesznek kérelmének.

A cséffai szolgabírói lak.

A cséffai szolgabírói lak tételénél Szabó József megyei bizottsági tag szólalt fel. A tizenhatezer forintos költségvetésben nincs szó kútról és kerítésről. Mit ér a porcellán-kályha és a parkette, ha ilyen elemi hiányok lesznek ott. A kerítés feltétlenül szükséges, mert a közlegelő a szolgabírói lak mellett van.

Szunyogh Péter alispán nézete az ebben a dologban, hogyha a közgyűlés nem akarja, hogy még pót költségvetések is legyenek, tárgyissa ezt a keretet, szavazzon meg még valamit az előirányzott összeghez. Kutat csinálnak ötven-hatvan forintért, de már egy négy holdas kerítés többre kerül. Szavazzon meg tehát a közgyűlés a 16.000 forinthez még 500 forintot.

Beöthy László főispán hozzászólása után megmaradtak az eredeti összeg mellett.

A b.-ujfalusi vásártér.

A berettyó-ujfalusi vásártér áthelyezésének kérdése provokált nagyobb vitát, sőt szavazást is.

Berettyó Ujfalu ugyanis még 1897-ben azt kérelmezte, hogy engedjék meg az állatvásártérnek a község déli részéről, az északra levő alkalmas piacra való áthelyezését. A miniszter jóváhagyása pár héttel ezelőtt megjött, ám azóta mást gondoltak az ujfalusiak, s a vásártér kilencz szótöbbséggel megmaradt régi helyén. A minoritáshoz kapóra jött a felsőbb jóváhagyás, s a főszolgabíró már meg is indította a vizsgálatot a bíró és a jegyző ellen.

Hegyesi Márton megyebizottsági tag az állandó választmány javaslatának megsemmisítése mellett volt. Hogy a belügyminiszter ezt a kérdést már elintézte, az nem érv a vásártér elhelyezése mellett. Ebbe nincs beleszólása a miniszternek, a vásártér elhelyezése autonóm joga a községnek, kilencz szavazattöbbséggel elhatározták, hogy a vásártér megmarad a régi helyén, mert kilenczvenhét óta merőben megváltoztak a körülmények. A régi hely sokkal nagyobb, mint az a másik. Továbbá azon egy vágóhid van, — mely mellest mondva 6600 forintba került — melyet el kellene onnan az áthelyezés esetében távolítani. Egy pár önző ember keze működik itt, kiknek a tervbe vett új vásártér mellett van a házuk. Szóvá tette a főszolgabíró vizsgálatot is, s végül kérte a közgyűlést, hogy a berettyó-ujfalusiak nyugalmanak érdekében hagyja jóvá, hogy az állatvásár a régi helyén maradjon.

Mielőtt az elnöklő főispán szavazásra bocsátotta a dolgot, Szunyogh Péter alispán kijelentette, hogy ő minden esetben végre fogja hajtani a miniszter határozatát.

Hárman szavaztak Hegyesi Márton indítványa mellett s huszonegyen ellene, a többség tehát elfogadta az állandó választmány javaslatát.

A sár- és kavics panama.

— A végtárgyalás. —

Nagyvárad város közönsége ismeri azon bűnügyet, melyet Nagyvárad város polgármesterének dr. Buljovszky Józsefnek feljelentésére indított meg a királyi ügyészség, a sár- és kavics szállítása körül Nagyvárad város kárára elkövetett nagymérvű lopás és csalás miatt.

Mintegy másfél éve huzódik az ügy s két vádlott: Csepely Zsigmond utkarparó,

majd Deák József utmester hosszabb ideig vizsgálati fogságban voltak.

A vizsgálat adatai folytán a nagyvárad kir. törvényszék többeket helyezett még vád alá, de a kir. Itélőtábla, majd a kir. Curia csak a két fentebb megnevezett és Munk Jakab szállítót helyezte vád alá.

Az érdekes nagyfontosságú bűnperben a jövő hónap elején, vagyis **április hó 6-án délelőtt 9 órakor** veszi kezdetét a **végtárgyalás**.

A tárgyalásra egész sereg tanu van beidézve, legtöbbször azok a szekeresek, akik sárt és kavicsot szállították s azt bizonyítják, hogy a rovás fán a város költségére 3—4-szer annyi rovást vágott az utkarparó mint ahány szekér kavicsot vagy sarat szállítottak.

Az április 6-iki végtárgyalásra beidézett tanuk között van Reteg István v.-velencei gazda, aki szekerevel csak azért állott be kavicsot hordani, hogy a csalásról közvetlen meggyőződjék. Ő tette a feljelentést.

A dolgot különben Zana Ágoston kuttatta ki, akit szintén beidéznek tanuként. Ugyancsak tanuként szerepel Busch Dávid városi főmérnök, Beszedics János nyug. városi mérnök, Hegedüs Géza városi főpénztárnok, Ländler Ferencz vállalkozó és Diósy Lajos kereskedő.

Vádlottak lesznek:

1. Deák Ferencz utmester,
2. Csepely Zsigmond utkarparó,
3. Munk Jakab vállalkozó.

Panaszos:

Nagyvárad város képviselőjében: dr. Buljovszky József polgármester.

Tanuk:

Zana Ágoston
Szeremi János
Reteg István
Papp János
Biri Nihály
Póka István
Gantner Ferencz
Földi Zsigmond
Kiss János
Nánássy Károly
Véghső István
Knoch Sebestyén
Reisz Henrik
Tokai Mihály
Ifj. Sujtó János
Buda Gábor
Monye Pável
Hajas János
Inczédi Sándor
Kosztá János
Rigli István
Moka János
Földi József
Beszedics János
Busch Dávid
Ifj. Kiss József
Kiss József
Szirbucz János
Sujtó Ferencz
Avrám Lőrincz
Nagy Lajos
Rácz János
Ifj. Kiss János
Kosztá Demeter,
Nagy Péter

Ländler Ferencz
Molnár József
Hegedüs Géza
Diósy Lajos

Mint védők szerepelni fognak: Kiss Dénes dr. Várady Zsigmond dr. és Rádl Ödön ügyvédek.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Márczius 19. A hegyközség közgyűlése a vá osházán d. e. 11 órakor.

Márczius 19. Szigligeti Társaság emlékünnepe d. e. 11. órakor a jogakadémia dísztermében.

Márczius 19. A nagyvárad zenekedvelők egyesületének hangversenye a Sas nagytermében.

Márczius 25. A kath. kör Haydn-Oratorium előadása a Ker. Csarnok nagytermében.

Márczius 25. A sakkör évi közgyűlése az egyetlet saját helyiségében d. u. 5 órakor.

Márczius 26. A Biharmegyei Népevelési Egyesület rendes tisztújító közgyűlése.

* A pécsi polgármester Nagyváradon.

Pécs város polgármestere: Majorossy Imre Nagyváradon időzik. Az itteni közigazgatás egyes ágait tekintette meg dr. Buljovszky József polgármester utbaigazítása mellett.

* **Márczius 15-ike Isaszegen.** Isaszeg hazafias polgársága a következő műsorral ülte meg a rája nézve kiválóan nevezetes napot: 1. Szózat. 4-es hangra szép összhangban énekelte a tanuló ifjúság, mely szünet közben zene kíséret mellett több szép hazafias dalt is adott elő. 2. Megnyitó beszéd, tartotta dr. Enyedy Miklós ügyvéd. 3. Talpra Magyar. Szavaltá: Klement Ferencz. 4. Ünnepi beszéd Magyary József által. 5. »Márczius 15.« Alkalmi költemény Ábrányi Emiltől. Szavaltá: Ludvig Béla. 6. A hősök sirjának megkoszoruzása Cserházi Etel és Turai Emilia kisasszonyok által. Utóbbi szép költemény szavallattal tette le a néma, bánatos koszorút. 7. A ledől szobor. Szavaltá Kocsis Károly. 8. Záróbeszéd. Tartotta Marcsányi István karnagy. Tetszést keltett az öt éves Balló Etelka bátor verselése is. Este a »Népkörbe« bankett a pesti vendégekkel egyetemben.

* **Haydn Oratoriuma.** Már megemlékezünk azon mozgalomról, melyet a kath. kör ünnepély rendező bizottsága határozott el t. i. folyó hó 25-én esti 5 és fél órakor a kereskedelmi csarnok termében fog előadni Belezny Antal vezetése mellett Haydn »Krisztus hét szava a keresztfán« classikus műve. Három hete, hogy a 42 tagu műkedvelő ének-társaság megkezdte Belezny lakásán e nagy mű betanulását. Volt alkalmunk a tegnapi utolsó énekkari próbát meghallgatni s bátran mondhatjuk, hogy a mult évinél még hatalmasabb dimenzióban fog előadásra kerülni e remek chlassikus mű. A kath. kör tagjai jegyeiket 50 kr. ellenében megválthatják a kör helyiségében Kelemen Kálmán pénztárnok urnál folyó hó 20., 21. és 22-én. A nem tagok pedig Láng József üzletében, hol már eddig is nagy számmal vannak előjegyzések. Az énekkar névsorát holnap fogjuk adni. Addig is csak annyit jelezhetünk, hogy az énekkar 10 soprán, 11 alt, 11 tenor és 10 bassusból áll.

* **A »Biharmegyei kör« hangversenye.** A »Biharmegyei Egyetemi Ifjak Köre« folyó év márczius hó 22-én a belvárosi »Sas-kör« (Irányi-u. 17.) dísztermében Herman Erzsike, Endrődi Sándor, Szida Zsigmond, Székely Arnold, Szigeti Dezső és Sebestyén Géza közreműködésével hangversenyt rendez. A rendezőbizottság nevében: Dr. Jakab László, elnök. Földes Miklós, alelnök. Aczél Henrik, háznagy. A hangverseny kezdete este 8 és fél órakor.

* **Az új kövezetvám szabályzat.** A vasuton Nagyváradra érkező áruk után szedendő kövezetvám szabályzatot a miniszter jóváhagyván, a városi tanács tegnap beszélte meg a

teendő intézkedéseket. Az új szabályzat ez évi május hó 1-én lép életbe s ettől fogva megszűnik a mostani törvénytelen állapot, amikor a város az érvényben levő tarifától elútor dijakat szed. Májusig megteszik a szükséges intézkedéseket. Összeírják az összes igavonó állatokat, a melyek után darabonként és évenként 3 frtot kell fizetni kövezetvám fejében.

* **Az isaszegi csata évfordulója.** Április 6-án a csata évfordulóján az egyetemi ifjak és a pesti dalos kör — mintegy 200-an — nagy ünnepélyt rendeznek.

* **A pénzügyi palota építése.** A pénzügyi palota építésének most már mi sem áll útjában. A szerződést úgy az építővel, mint a kincstárval megkötötte a rend. A bizottság pedig megállapította az utczavonalat és a városi tanács az építkezési engedélyt tegnap kiadta. Az építkezést teljes erővel folytatják, hogy jó részben még ez év folyamán elkészüljenek az épüettel s a jövő évre csak az utolsó munkálatok maradjanak. A fő-utcai homlokzatnál a risalit 1 méter kiugrással lesz építve a fővonaltól.

* **A városi tanácsból.** Nagyvárados város tanácsa tegnap ülést tartott a városházán, a melyen előkerültek a többi között a következő ügyek: A miniszter a járványkórház telkének megvételét jóváhagyta. A még hátralékos 2000 frt összeget a tanácskiutalta. — A *szikviz adó* felemelését üvegenként 2 krra a miniszter jóváhagyta. A jóváhagyásról az elutasított felebezöket értesítik. Az új adózást április hó 1-én léptetik életbe. A katonai parancsnokságnak sok kellemetlensége volt amiatt, hogy a Wolfierdőben levő lövöldét ellepi a víz. A terület víztelenítésére vonatkozó terveket a katonai parancsnokság elkészítette s megküldte a városnak. Kiadta a tanács a városi főmérnöknek.

* **A gólya Kóburgéknál.** Az a tragédia, melynek főszemélye *Koburg* Luiza hercegnő, Kóburg Fülöpnek tébolydában internált felesége, tegnap egy egészséges, határozottan az életből merített és nem is tragikusnak mondható epizóddal gazdagodott. Brüsszélből ugyanis távirati hír érkezik, a mely apodiktikus bizonyossággal adja tudtul, hogy a gyógyintézetben, a hová *Koburg* Luiza hercegnőt internálták, tegnap éjjel *egészséges fiu gyermeknek* adott életet. Ezzel a Koburg Luiza regénye valóban érdekes és nem mindennapi komplikációkra vezethető fordulathoz ért, a mely a krónikusoknak bizonyára sok mindenféle reflexióra fog még alkalmat adni. Bécsben ugyan nagy szkeptizizmussal fogadják a hírt — mint onnan tudósítónk táviratozza — de oda is eljutott a pozitív adatokat tartalmazó távirat, a melyet a főttebbiekben reprodukáltunk. A születést eddigelé nem czáfolták meg s így úgy látszik, hogy igaz.

* **Járványos betegségek a megyében.** Mig Nagyváradon annyira grasszál a muszka betegség, hogy majdnem minden második ember szeme könyvelábad tőle, — addig a megyében a járványos betegségek kimutatása elég kevés adatot tüntet fel. — Influenzából nem jelentenek semmit. Legtöbb megbetegülést a vörheny és a kanyaró okoz. Március hó 1-től 15-ig vörheny 72 esetben okozott megbetegülést, s február hó 1-től 91 beteg maradt, meghalt a fél hónap alatt 19. — Roncsoló toroklob februárról maradt 2, újabb megbetegülés 14, meghalt 5. — Hasi hagymázban az 5 régi beteg közül meghalt 1. — Himlő két új esetben fordult elő, s régi beteg 1 maradt. — Kanyaró 91 régi esetben, s a fél hónap alatt 102 új esettel fordult elő, meghalt 4. — Hökhurut újabb esetben nem fordult elő.

* **Halálozás.** Részvételt vettük a következő gyászjelentést:

Alólirott úgy a maguk, mint az összes rokonok nevében szomorodott szívvel tudatjuk, a sze-

rető nevelő apa, illetve nagybátyánk: *Szokolay* József, Puszt-Ujlaki nyugalmazott ev. ref. lelkésznek, élte 80-ik évében folyó hó 16-án d. e. 8 órákor hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A boldogultnak földi maradványai folyó hó 18-án d. u. 3 órákor fognak az ev. református egyház szertartásai szerint tartandó rövid ima után Puszt-Ujlakon a családi sirba örök nyugalomra tetetni. Nagyvárados, 1889, március 16. Béke legyen porai felett! Szokolay István az elhunytak nevelt fia és családja Szokolay Béla, Szokolay Ilona férj. Fazekas Imréné. Varga Pál, Varga Emília, férj. Rádai Flórisné az elhunytak unoka öccsei és hugai családjaikkal.

* **Merénylet a villamos vasut ellen.** Vagy két hét előtt nagyon sűrűn fordult elő, hogy a villamos kocsik hirtelen kisiklottak s nem tudtak tovább haladni és jó ideig tartott, a mig a bajon segíteni lehetett, úgy hogy a közlekedés folytatódhassék. Minden egyes esetben az volt a baj, hogy valaki vas-darabokat dobált bele a villamos vasut földalatti csatornájába. Ezek az esetek igen gyakran ismétlődtek és a villamos vasuti társaság azt hitte, hogy a dolog valami elcsapott alkalmazottnak a műve, a ki ily módon akarja kitölteni bosszuját, mert, hogy a közlekedés mindig jódarab ideig szünetelt, persze a villamos vasutársaságnak kevesebb volt a bevétele. Végül is midőn ez esetek sűrűn ismétlődtek és a villamos kocsik ugynevezett hajói, melyek a föld alatt siklanak végig a vezetékben, egymás után törtek össze, fönnakadván a ledobott vasdarabokon a villamos vasuti társaság igazgatósága és fölfelelőst tett a rendőrségnek, mely a nyomozást megindította. Sikerkült is a tetteseket kinyomozni még pedig *Leidenberger* Lajos fV. osztályos reáliskolai tanuló és *Kolbenhaier* Béla IV. gimnázist a személyében. A fiuk az ő éretlenségükben a Károlykört, a Podmaniczky-utca és kört, a Népszínház-utca és kört, valamint a Baros-utca és kört keresztezésénél belerakták a villamos vasut csatornájába a vasdarabokat. Aztán messziről nagy gyönyörűséggel nézték, hogy munkájuknak mi az eredménye és nagyokat mulattak azon, hogy a villamos kocsik fennakadnak. A rendőrség idegen vagyon rongálása czimén följelentette a pajkos diákokat.

* **A két Dobrovits öngyilkossága.** Saját-szerű véletlen, hogy ma reggel egy és ugyanabban az időben két egyforma ember követett el öngyilkosságot a fővárosban. Mind a kettőt *Dobrovits*-nak hívják. Az egyik *Dobrovits* József bársonyosi születésű, 17 éves asztalos inas, a ki a Szövetség-utca 10. sz. ház padlásán felakasztotta magát egy gerendára. Mire észre vették, már meg volt halva. A fiu levelet hagyott hátra, melyben a maga egyszerű modrában elpanaszolta a buját és elmondja öngyilkosságának okát. Sehogyse rajongott az asztalosmesterségért, melyre akarata és izlése ellenére adták. Tanulni szeretett volna, ámde a szüleinek erre nem volt módjuk. Ez keserithette el a fiut olyan nagyon, hogy kivégezte magát. — Másik öngyilkos nem rokona, nem is ismerőse *Dobrovits* Józsefnek. Ezt *Dobrovits* Andrásnak hívják, aszódi születésű 34 éves fodrász segéd, a ki bátyjának az Illés-utca 3. szám alatt levő lakásán ollóval úgy a mellébe szurt, hogy átdöfte a szívet. Néhány perc múlva meg is halt. *Dobrovits* András régi szívbaja kergette a halálba. Nem egyszer mondta is: Meglássák, egy nap keresztül szuram azt a kutya, beteg szívet, hogy ne hinozon sokáig! Mind a két öngyilkos *Dobrovits* holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

* **Hetvenhét templom árverés alatt.** Amerikában nem tartozik épen a ritkaságok közé, hogy egy gyülekezet nyája annyira elszéled, hogy a pap magára marad a harangozóval. Ilyenkor, ha szervezett egyházi felsőbb hatóság van, ez veszi birtokba a templomot s annak javait, ha pedig ez nincs — ami gyakori eset az egymástól teljesen független sokféle protestáns felekezet körében — akkor a város kezeli

bizonyos ideig az elszéledt egyházközség vagyonát. Ez az eset állott be 77 egyháznál is Chicagóban, melyeket a város tovább nem akar kezelni alatt tartani s minthogy örökösök nem jelentkeztek, a városi tanács most eladja ezeket a templomokat s a belőlük befolyó pénzt közjótékonyági intézmények gyámolítására fordítja. Még így is marad elég templom Chicagóban, — lévén azok száma felül a — két ezerezen.

TANUGY.

A közs. iskolaszék ülése.

Nagyvárados város iskolaszéke tegnap délután tartotta ülését.

Jelen voltak: dr. Sipos Árpád elnök, Réz Mihály, Száhländer Károly, Stark Gyula, dr. Vucskics Gyula, dr. Tóth Mihály, Szokolay Tamás, Huszár Károly (jegyző), dr. Baróthy Ákos, Gábel Jakab, dr. Döry Ferencz.

Elnök a megnyitás után bejelentette, hogy jóváhagyás reményében március 15-ére szünetelt rendelt s felhívta az igazgatókat, hogy az ünnepélyt tartsák meg. — Tudomásul vették.

Az elnök az iskolaszék nevében *Rechné-Bauer* Zsófia polg. leányiskolai igazgatójának, férje halála alkalmából részvétét fejezte ki. — Helyeslőleg vették tudomásul.

Elnök bemutatja az olasz leányiskolának a városi főmérnök által átdolgozott terveit.

A főmérnök ugyanannyi helyiséggel, de új beosztással dolgozta ki a terveket és pedig úgy, hogy az épület két emeletes lesz. Ez által az udvar és kert nagyobb marad, mert az épület által elfoglalt terület kevesbedik. Költségkimelés tekintetéből is előnyös az újon átdolgozott terv, mert az alapozás kisebb terjedelmű lesz s tetőzet is kevesebb szükséges.

Az iskolaszéknek nincs kifogása az új terv ellen. Kéri a főmérnököt, hogy a részlet terveket dolgozza ki, hogy mielőbb a tanfelügyelő s ennek révén a közigazgatási ülés elé kerüljön.

Ezután felolvasták a felügyelő igazgató jelentését. E szerint a fegyelem példás, kivéve a községi polgári fiúiskolát. Az időszaki értesítők beváltak. A tanmenet megfelelő. A községi polgári leányiskolában a kézimunka tanítás most már az iskolaszék kívánalmái szerint vitetik keresztül.

Tudomásul vették. A szükségleteket beszerzik.

A város törvényhatósága az óvodák részére az 1899. évre az eddigi segélyt megszavazta s engedélyezte. Az első negyedre már kifizették a segélyeket. Tudomásul vették.

A korona vendéglő helyén az iskola építése folyamatban van. Az építés ellenőrzését *Komlóssy* József tanácselnök, *Száhländer* Károly, *Bozóky* Béla, *Busch* Dávid, dr. *Sipos* Árpád és dr. *Baróthy* Ákos tagokból álló bizottságra ruházták. A közs. polgáriiskolánál az 1897—9. tanévben felhasznált kiegészítő óradijokról szóló számadást jóváhagyta a tanács. Tudomásul vették.

A városi tanács megbizta az elnököt, hogy az olasz ref. egyháztól eddig bérbe birt s a leányiskolának szükséges 4 tantermet 1 évre bérbe vegye ki. Kellő átalakítás és javítást eszközölnek. — Tudomásul vették.

A körözpárti leányiskola épületének kertjét, az iskolai órák után a Ritók-családnak lawn-tennis-re átengedte az iskolaszék.

A községi polgári fiu iskola igazgatósága az iskolai könyvtár részére évi 30 frtot kér.

Ez alkalommal hitelátruházás czimén kéri a tanácstól, de jövőben a költségvetésbe felvesznek bizonyos összeget.

Rechné-Bauer Zsófiának 3 heti, *Szöcsné-Farkas* Karolinak 1 havi szabadság idő engedélyeztetett.

Elvileg kimondották, hogy a helyettesítő tanerőknek jövőre bizonyos összeg adassék.

Mikusay József tanító részére az ötödéves korpótlék kiutalását kérték a tanácstól.

Dr. *Tóth* Mihály igazgató tanítónak köszönetet mondtak az iskolának ajándékozott 800 darabból álló technológiai gyűjteményért.

Végül a felügyelő-igazgató, valamint a csoport-igazgatók és a jegyzői állásra vonatkozó szervezeti szabályzatot tárgyalták.

Keves módosítással a már korábban megvitattott szabályzatot fogadták el.

Az akácfa-utezai gyilkosság.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márczius 16.

Haupt Albert bír. elnöke alatt ma érdekes ügyben tartott végtárgyalást a budapesti büntető törvényszék. A vádlott Hernel János czirkuszi kocsis volt, aki 1898. augusztus 26-án éjjel 12 órakor az Akácfa-utca 15. számú ház előtt megszólította Schwarcz Árminnét, hogy menjen be vele lakására. A bukkott nő engedelmeskedett a felhívásnak. Az udvaron Hernel affelől kérdezősködött, hogy sokan laknak-e a házban és hogy a szobája mellett alszik-e valaki. Bemenne az asszony szobájába az ajtót becsukta.

Később Hernel az asszony pénze felől kérdezősködött és arra volt kíváncsi, hogy hol tartja a pénzét.

Aztán felkelt a pamlagról, kivette mellényzsebéből a kést és maga mellé tette a székre. Egy alkalmas pillanatban balkezelével megragadta a asszony torkát és jobbkezelével beledöfte a kést. Az asszony sikoltva lökte mellbe Hernelt, aki így felborította az asztalt. Az asztalon álló petroleumlámpa földre zuhant és meggyújtotta a pokrócot.

Schwarcz né ezt a pillanatot felhasználva kirántva az ablakot és kiszökött rajta az udvarra. Hernel utána akart ugrani, felé döfött és lábát térden alul megszurta. Óriási zürzavar támadt erre a házban. A lakók összefutottak, körülvették az eszméletlenül összerokadó Schwarcz né, mások pedig a tűz oltásával foglalkoztak. Senki sem gondolt a gyilkos mérnyőre, aki aztán meg is szökött. Hajnalban elfogták egy pálinka mérésbe, ahol az asszony ruhájából kivett pénzből ivott. Eleinte tagadott, később azonban beismerte tettét. A törvényszék gyilkosság kísérlete és rablás büntette miatt helyezte vád alá Hernelt, akit a mai végtárgyaláson dr. Rosti Mihály ügyvéd védett. A vádat dr. Hodászy Antal kir. alügyész képviselte. A tárgyalás, amelyre Schwarcz né ismerősei köréből számos tanu volt beidézve, tizenkét órakor kezdődött a vádlott kihallgatásával. Hernel azt mondja, hogy foglalkozás nélkül volt és mivel már pénzt sem kapott sehonnán, elhatározta, hogy véget vet életének. Ezért egy kést vett és elment a korezmába inni. Elitta minden pénzét és kaptos fővel ment Akácfa-utczába, ahol Schwarcz nével találkozott. Tettének többi részét beismeri, csupán azt tagadja, hogy előre gondolt volna a gyilkosságra. (A tárgyalás folyik.)

EGYESÜLETEK.

A Budapesti Katholikus Kör. A Budapesti Katholikus Kör, mely fennállásának immár tizedik esztendejét érte meg, ma tartotta meg rendes évi közgyűlését a molnár-utczai palota dísztermében. Az ez alkalmomból közzétett jelentés részletesen számol be a Kör 1898-99. évi működéséről, vázolja a nevezetesebb eseményeket, a munkát, melyet elvégzett s a czélokát, melyeknek megvalósítására törekedett. És ez a visszapillantás azt mutatja, hogy a lefolyt év nemcsak munkában volt méltó folytatása a Kör korábbi tevékenységének, hanem eredményekben is teljesen megfelelt a várakozásoknak. A múlt év nevezetes eseményei között elsőnek említi a jelentés a katolikus körök és olvasó-egyletek országos nagygyűlését és a kath. körök Országos Szövetségének megalakítását.

E mellett nem kevésbé fontos az a kezdeményezés, melyet a kör az 1900. év megünneplése tárgyában tett. A múlt évi közgyűlés határozta el, hogy a magyar kath. királyság megalapításának, az első koronázásnak s hazánkban a kath. vallás elterjesztésének 900-ik

évfordulójának megünneplése tárgyában indítson körmozgalmat s tegye meg a kezdeményezés lépéseket. E határozat értelmében s Vaszarj Kolozs biboros hercegprimásnak utasítására a kör igazgató választmányja tervezetet dolgozott ki a történelmi évforduló megünneplésére, amelyet már a főpásztoroknak is megküldött. A közgyűlést ifj. Zichy János gr. nyitotta meg,

ZENE és MŰVESZET.

»Szervus babám galambom!« tréfás magyar dal és »Édes anyám ha megöl a bűbánat« s »Csiri-Csári« 3 uj és ritka szép magyar nótákat tartalmazó ének és zongorára írt hangjegy füzet jelent meg a sok szép nótájáról híres dalszerző **Szentirmay** Elemértől, Klökner Ede zenemű kiadóhivatalában Budapestben. A »Szervus babám galambom« nótáról elég annyit megemlíteni, hogy két hetes megjelenése óta egész Budapest e nótát dudolja s ezzel köszöntik jöttében-mentében egymást a találkozók. Ara a szép kiállítású füzetnek 1 frt. Ugyancsak Klökner Ede budapesti zenemű kiadónál jelent meg izléses kiállításban a budapesti »Népszínház« egyik legkedveltebb operettjének a **Varney-féle** »Diák kisasszonyoknak« népszerű kuplé keringője »A férfi mint ledér«. Ara 90 kr. Az ugyan e kiadónál megjelenő **»Zenélő Magyarország«** zongora s hegedű zenemű folyóirat márczius 15-ének megjelent VI. füzeté most is gazdag és előkelő zenemű tartalommal jelet meg. A naponként jobban tért hódító s közkedvelt folyóirat ezen füzeté tartalmazza. I. »Szermes a nap a holdba« népdalt. II. **Szentirmay** Elemértől egy csinos kuplét »No csak az kellene még« pompás tréfás versekkel. III. **Rosey** György a »Honey-Moon« »Mézesetek« indulójáról hamar híressé vált szerzőtől »Espanita« című bájos szép spanyol keringőt. Minden füzeté hasonló gazdag és változatos tartalommal jelenik meg a »Zenélő Magyarország« Minden füzet 10—10 oldal zenét ad így 60 zeneoldalt egy negyedévben 1 frt előfizetésért. Egyes füzetek 25 kr-ért bérmentve küldetnek. Előfizethetni a most folyó évfolyamra **»Zenélő Magyarország«** (Klökner Ede) zenemű kiadóhivatalában Budapest VI. Csengery-utca 62. sz., honnan megismerésre mulatvány számot ingyen és bérmentve küldenek.

Szülő és borgazdasági tanfolyam néptanítók számára.

A földmivelségi m. kir. miniszter ur folyó évi márczius hó 10-én 19,655 sz. a kelt intézkedésével a néptanítók részére négyhetes szülő és borgazdasági tanfolyamok tartását rendelte el a folyó évben és oly czélból, hogy az ezen tanfolyamokat végzett néptanítók ebből a szakmából a fontosabb bortermelő községekben levő népközlőkben s a gazdasági ismétlő iskolákban a tanítóknak kellő oktatást nyújthassanak, s általában az illető községben a szülő és borgazdasági ismeretek terjesztése, s a szülő felújítás előmozdítása érdekében hathatósan közreműködjenek.

Az egész tanfolyam négy hétre terjed és két részletben tartatik meg és pedig a bihar-megyei tanítók számára szervezett tanfolyam Bihar-Diószegen a m. kir. v. n. e. l. iskola igazgatóságának vezetése és felügyelete alatt oly módon, hogy a tanfolyam első része folyó évi **április hó 27-től május 10-ig, a másik része pedig őszszel október 1-étől ugyanazon hónap 27-ig terjed,** s a tanfolyamon mind a két időszakban, tehát az egész 4 héten át, ugyanazon tanítók vesznek részt.

A tanfolyamra felvett tanítók utiköltségeik s a lakás és élelmezési költségek fedezésére az egész 4 heti tanfolyam tartamára egyenként **60 frt. általánynl kapnak,** a mely összegnek fele részét (30 frt.) a tavaszi, másik fele pedig az őszi tanfolyam első napján, szabályszerű bélyeggel ellátott nyugtára, a tanfolyam vezetője által fog az illetőnek kifizettetni.

A tanfolyamokra felvett néptanítók mind az elméleti, mind a gyakorlati munkákban pontosan részt venni tartoznak.

Felhívatalnak ez uton is a tanfolyamon

részvenni szándékozó tanítók, hogy 50 kros bélyeggel ellátott kérvényüket, melyben életkoruk, nyelvismeretük, valamely nyilvános népközlőnél tényleges működésük is felemlítendő s ezen körülmények a közvelen iskola hatóság által is igazolandók, folyó évi márcz. hó 30-ig a kir. tanfelügyelőséghez nyujtsák be.

Megjegyeztetik végül, hogy a tanfolyamra leendő felvétel iránti elhatározást földmivelségi m. kir. miniszter ur magának tartotta fen s erről az illetők az intézet igazgatósága után nyerne értesítést, *valamint intézkedés tétellett arra nézve is, hogy a tanfolyamra felveendő néptanítók, iskolai hatóságuk által a tanfolyam tartamára szabadságoltassanak.*

Nagyvárad, 1899. márczius hó 16.

Kir. tanfelügyelőség.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Mariencescu Athanáz.**

- 279. Nagy István — Hegedüs Rebeka.
- 287. Kiss Károly — Irászi Agnes.
- 315. Kovács István — Kovács István.
- 341. Csongrádi Eszter — Szívós Lajos.
- 357. Adusz Száva — Kaszapinovits Donicza.
- 406. Balogh Imre — Nemes Juliánna.

Előadó: **Dobosfy Alajos.**

- 2179. Brassai Lajos — Vörös Vidor.
- 3006. Veiszlovits Adolf — Veisz Ignác és társai.
- 3009. Oláh István és társa — Szabó Juliánna és társa.
- 445. Filip Ilie — Pugna Irén.
- 453. Hirschmann József — Berger Rozália hagyatéka.
- 249. Czukle Tógyer s neje hagyatéka.

Előadó: **Fráter Imre.**

- 3135. Gál György — Kiss Juliánna.
- 3161. Ruzse Anna — Ruzse Flore.
- 3201. Remele György s társa — Özv. Remele Györgyné.
- 499. Fekete-Körös társ. — Bajj község több kisajátítás.

Előadó: **Bócz Géza.**

- 3012. Kun Imre és neje — Lukács Antal és társa.
- 3075. Biró Cs. Lajos — Kozák Klára s t.
- 3084. Tarkse Vaszali — Lippa Szaveta és társa.
- 3846. Horváth Gergely és neje — Demján György st.
- 544. Özv. Dehetyán Tanasziné hagy.
- 556. Kurticsi önszegélyző egylet — Klepe György.
- 566. Tamásdán Vaszali — Tamásdán Agra.

Előadó: **Dr. Járossy Károly.**

- 2185. Mona József és társa — Butyiri Tógyer s. t.
- 2785. Lövenstein Jerom — Nagyvárad város.
- 2787. Szime György — Nyegruetz Gy. st.
- 3005. Bakó Juliánna — Kozsi Teréz.
- 2886. Szilágyi László — Ungán János.
- 483. Békésmegyei takarékp. — Lévy Adolf és fia st.
- 537. Zabolay Anna — Kosinecz Jozefin.
- 525. Kelecsényi Ferencz — Krisznár Györgyné.
- 427. Bodrosán Bemeter — Eliász Salamon és társa.
- 555. Strifler Mihály — Kelemen Mihály és társa.
- 578. Koffár János magánlaksértés.
- 579. Szancse Juon testisértés.
- 605. Goldberger Sándor st. szerenese játék kihágás.
- 651. Blidár Ravéna gondatl. emberölés.
- 842. Vig Sándor emberölés.

Az erzsébetfalvi rablógyilkosság.

Közel két éve borzalmas rablógyilkosság történt a főváros tőszomszédságában, Erzsébetfalván. Lelketlen gyilkosok egy öreg házaspárt

Adelmann Józsefet és a feleségét szekerczével agyonverték s miután a házat kirabolták, peroleummal leöntötték az ágynevet és felgyújtották. A tüzre összeszaladt a népség s a mikor, lángokat elfojtották, ott találták az Adelmann házaspárt vérében. Az elfogott Varga Györgyné beismerte, hogy ő és társai gyilkolták meg és rabolták ki Adelmannékat, a kikről tudták, hogy sok pénzük van. Bevallotta Vargáné, hogy az öreg Adelmann Dobos Ferencz ölte meg, az öreg asszonynyal pedig Vella Menyhért végzett. Azután kirabolták a házat s fölgyújtották az ágynevet, Dobos és Vella mindent tagadtak, csak annyit ismertek be, hogy látták a gyilkosságot, de részesei nem voltak. Nemsokára az egyik vádlott Vella Menyhért meghalt a fogházban s így a vádlottak csak ketten maradtak. A bűnpörrel párhuzamosan érdekes polgári per van folyamatban.

Az öreg Edelman ugyanis a végrendeletében a feleségére hagyta az egész vagyonát. Most tehát a meggyilkolt asszonynak első férjétől származott gyermekei, Dieti Vilmos és Dieti Lajos igényt tartanak az örökségre. Ezt azonban csak úgy kaphatják meg, ha az öreg Edelman, ha csak egy perczel is, de előbb halt meg a feleségénél. A bűnpört a pestvidéki törvényszék előtt tárgyalták s a törvényszék Varga Györgynét a gyilkosság és rablás bűntetteben mint tettestársat mondta ki bűnösnek s 15 évi fegyházra ítélte, míg Dobos Ferenczet a törvényszék a gyilkosság és rablás bűntette alól felmentette és csupán lopásban és hatóság elleni erőszak bűntetteben mondta ki bűnösnek s harmadfélévi fegyházra ítélte. A bűnpör ma került a királyi tábla elé, a hol a II-ik büntető tanácsban referálta Bakos bíró, Herics-Tóth elnöke alatt.

A börtön mint becsületes találói díj.

Szomorú a története Schlézinger Mór helybeli kereskedőnek, aki egy alkalommal mint becsületes megtaláló kérte az illő jutalmat, tegnap fél-évi börtönnel meg is jutalmazta a becsületes megtalálót.

A múlt év nyarán történt, hogy Greniczer Béla a vasuti pénztárnál nagyobb összeget 2—3000 frtot vett fel és pedig részben bankóban, részben ezüstben. Az elszámolás soká tartott úgy hogy Greniczer mikor a pénztártól eltávozott, elfelejtkezett arról, hogy a pénztár másik oldalán ott hagyott 82 darab tizest.

Észre vette ezt azonban Schlézinger Mihály, aki mikor Greniczer eltávozott, oda sompolygott a pénzhez, majd egy hirtelen mozdulattal a zsebébe csuszította az ott felejtett 820 frtot. Csak hogy szerencsétlenségére volt ott még egy más ember is egy, Zboril nevű, aki látta a manipulációt, s így mikor Greniczer észrevette, hogy a 820 frtja hiányzik, hamarosan megtudta Zboriltól, hogy a pénze milyen viszontagságokon ment keresztül. Keresték is Schlézinger, de hiába s így a lakásán kereste fel a káros Lőrinczy rendőrbiztossal.

Mikor a rendőrbiztos elmondta Schlézingernek, hogy minő járásban van, Schlézinger igen együgyű arczot csinált s kijelentette, hogy ő a pénzről mitsem tud. Hanem amikor a rendőrbiztos kijelentette, hogy így kénytelen megmozdítani, rövid gondolkodás után a zsebébe nyúlt, kivette a pénzt e szavak kíséretében:

— Itt van kérem a pénz, én ezt becsületes módon találtam s kérem a becsületes megtalálót illető jutalom díjat.

A káros azonban nem csak vonakodott ezt a nem épen szerény kérelmét teljesíteni a becsületes megtalálónak, hanem a lopási vádját fenttartotta s így az ügy a törvényszék elé került.

A törvényszék előtt tegnap folyt le a tárgyalás.

A vádlott itt is azt vallotta, hogy ő a pénzt találta s kérte a felmentését és a jutalom díj megítélését.

A törvényszék az első kérelmét nem teljesítette, de teljesítette a másodikat s a becsületes megtalálás körül szerzett érdemei elismerésül s

főleg hogy a találás körül kifejtett fáradságait ki-pihenhesse, fél évre a börtönbe zárta a becsületes megtalálót, aki ott elmélkedhetik, hogy mi a különbség a találás és a lopás között.

A fekete maeska és a rendőr.

S. J.-nek, akit különben »Katonaváros polgármestere« néven ismernek, szereti a szeszt, amit ezért elég gyakran élvez s hogy ha szesz van benne, rettenetes patáliát csap, kiabál s beszél a fekete maeskáról s a kisértetekről.

A múlt nyáron, amikor Forrás Lajos rendőr felügyeletére volt bizva a katonavárosi polgárok bizton-sága, S. J. egy este ismét nagyon beszédett a jóból s a Kolozsvári-utca közepén magyarázta két embernek az alvó békés polgárok bosszuságára a fekete maeska s a kisértetek történetét, közbe-közbe nagyokat kurjantott, majd mikor a két ember hihetetlenül rázta a fejét, szidni kezdte őket:

— Nem érdemlitek, hogy a szép holdvilág rátok süssön, ha nem hisztek a kisértetekben, meg-látjátok elvisznek benneteket. . .

Hanem a szellemek nem jöttek, de jött Forrás rendőr, aki karon csipte S. J. uramat s úgy igyekezett csendesíteni, de hiába. Mikor a rendőr látta, hogy a csitítás nem használ, pofon vágta S. J.-t.

A becsületében sértett ember ki is jelentette nyomban:

— Ha negyvenezer forintos polgár volnék, biztosan nem mernél velem így bánni.

Ezeket szerencsétlenségre mondotta, mert egy mellbelökést kapott érte jutalomul a túlbuzgó rendőrtől.

A rendőr a törvényszék elé került s tegnap ítékezett ezen ügyben.

A tárgyalás igen kedélyes volt, kedélyessé tette a panaszos, aki pompákat mondott.

Mi volt a maga foglalkozása akkor? kérde tőle az elnök:

— Részeg ember, feleli a hallgatóság elfojtott nevése közben a panaszos.

Az elnök háromszor ismételte ezt a kérdést s magyarázta neki, hogy a részegség nem foglalkozás. S. J. csak megmaradt, hogy ő akkor foglalkozásra részeg ember volt.

— Mondja csak meg minek az örömeire ivott azon az este? kérde tovább az elnök.

— Hát kérem szomorú voltam s ittam, mert ha az ember iszik boldog s elfelejti a gondját.

Fejtette ezután a fekete maeskát és a kisérteteket úgy, hogy a tárgyalás mindvégig igen kedélyes volt.

A törvényszék végül a tulozgató rendőrt nyolez napi fogházzal sújtotta.

REGÉNY-CSARNOK.

TILTOTT UTAKON.

Laudor Henrik utazásai és kalandjai Tibetben. 7

Fordította: B. Gy.

Erről azonban a nagy tömeg mitsem tud és azt hiszi, hogy úgy áll a dolog, amint azt nekem a Rupun elbeszélte.

A Rupun beszédjében különben volt humor is, guny is elég, s mikor én elmondtam neki, hogy a tibeti katonák nem rég egy alkalommal mily gyorsan kerekelt oldottak mihelyest reájuk szegeztem fegyveremet, nem tudta elnyomni szívből előtörő kacaját. Minthogy azonban ezt a többiek is hallották, szükségesnek látta a tibetieket védelmezni, mondván:

— Igen, tudom hogy elfutottak, de ezt nem félelemből tették. Csak azért futottak, mert nem akartak neked bajt csinálni.

Mire én azt feleltem, hogy ez esetben nem kellett volna oly nagyon gyorsan futniok.

E sarcasticus észrevétel a legmagasabb fokra emelte a Rupun jókedvét és úgy nevetett, hogy a könyek is kiesordultak szeméből. Hátamra ütött és azt mondta, hogy igazam van. Azután mondá, hogy nagyon sajnálja, hogy így megkötözve kell engemet látnia, de neki szigorú parancsa van, hogy nekem se eledelt ne adjon, se kötelékeimet fel ne oldja.

A katonák a köztem és a Rupun közt mint fogoly és győző közt folytatott nyájas és barátságos beszélgetést hallva, mely szokatlan dolog náluk, rendkívül álmélkodtak és főnökük példáját követve morcos arczkifejezésüket ők is barátságosra változtatták. Vánkost is adtak, hogy arra üljek és mindent megtettek amit csak jelen körülmények közt kedvemre megtehettem.

Este felé a Rupun a Pombo elé hivatott és őrségül új embereket küldtek. Ez a változás sorsomnak rosszabbra fordulását jelentette. Ezek rendkívül gorombák voltak hozzám és a sátor főhelyéről, mellyel a Rupun engem megtisztelt, elvittek és egy trágyadombra löktek, melyet ők tüzelő anyagnak használtak.

— Ez az igazi hely, mely a foglyot megilleti, — mondá az egyik közülök, — nem pedig a sátor legelőkelőbb helye.

Azután többen rám rohantak és daczára hogy semmi ellenállást nem fejtettem ki, mégis újra összekötözték lábaimat és térdemre új kötelet kötöttek, melynek két végét szabadon hagyták és azt két katoná kezében tartotta.

Egy tibeti sátorban általában nincs tiszta hely, de az a hely, hol az éjjelen át fekdüdnöm kellett, a lehető legrendőbb vala. Oly erősen megkötözve, hogy a kötél mélyen bevágódthosomba, nem is gondolhattam az álomra; de ennél sokkal rosszabb volt az undorító környezet, a férgek csakugy nyüzsöktek körültem s később egészen elleptek. Ezen órától kezdve egészen fogságom végéig, mely 25 napig tartott, kimondhatlan gyötrelmeket állottam ki.

A sátorban körültem álltak az örök kivont karddal mozdulatlanul és a sátran kívül is vigyáztak többen.

Reménytelenül.

Ez éjjel sok különös dolog történt. A távolból bizonyos időközben kiáltás hallatszott, melyre a sátor őreinek egyike felelt. Ugy lát-szik, hogy az éber vigyázatot ellenőrizték ezáltal és bizonyosak akartak lenni afelől, hogy én ott vagyok-e? A sátorban levő katonák egyike forgatta az ima-kereket (imádkozó-gép) és ugyanazon imát oly sokszor elmondta, hogy megtanultam. Majdaem szószerint fordításban így hangzik:

Oh Istenem, én hiszem

Hogy atyám az égbe ment,

De anyám még itt él a földön.

Először anyám vétkezett,

És te minden embert fölveszesz a menybe,

Azután apám és anyám vétkeztek,

És én a menybe fogok menni.

Ha én és mindenki más vétkezik,

Vétkeinkért eleget teszünk,

Mindnyájan alá vagyunk vetve a bűnnek

És a Wumboo-fa nyiltan beszél a bűnökről.

Északnyugat és délkeleten van a két ut,

Mely a menyországba vezet.

Én a szent könyvet olvasom és tisztára mosom [magam]

Karcsontom a szent csont

És férfi voltam jele barkarom.*

* A tibetiek hiszik, hogy a férfínál a bal, a nőnél a jobb kar az Istené. A karokat szenteknek tekintik, mert ezekkel viszik az ételt a szájhoz, miáltal a test élete fenntartatik és mert ezekkel védelmezi meg magát az ember az ellenséggel szemben. Az orresont is szentnek tekintik.

Oh Isten, ki fölöttem van,

És a szent Kujernathban, Banzahban és Nattittiban, Mindennap imádkozom egészségért és gazdagságért.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Versecziek Széll Kálmánnál.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. táv.)

A verseczi küldöttség elutazása előtt Széll Kálmán miniszterelnök előtt is tisztelgett.

Küldöttség Szilágyi Dezsónél.

Budapest, márcz. 16. (Saj. tud. táv.)

A verseczi küldöttség ma tisztelgett a Házbán Szilágyi Dezsónél. A küldöttség

szónoka, a polgármester átnyújtotta a város diszpolgári oklevelét. Szilágyi megköszönte a kitüntetést és nagy politikai tartalmu beszédet mondott, melyben elhárította magáról azt, hogy a válságból való kibontakozás egyedül az ő érdeme, mert ő csak megjelölte az alapelveket, a melyek szerint a kibontakozás lehetséges. Ez alapelvek szerint sikerült erős kézzel, sok szerencsével megvalósítani a jelenlegi miniszterelnöknek a mai békés, az országra nézve szerencsés helyzetet.

A pápa állapota.

Róma, márcz. 16. A »Messagero« jelenti, hogy a pápa egyre fokozódó gyöngesége kissé nyugtalanítja az orvosokat. Állapota azonban, mint a nevezett lap megjegyzi, egyelőre nem ad okot komolyabb aggodalomra. (Magy. Táv. Ir.)

Az utolsó út.

Budapest, márcz. 16. (Saját tud. t.) Friedrichsruhéból távirják, hogy Bismarck és feleségének koporsóját a kastélyából átvitték a mauzóleumba. Az átvitelnél jelen volt II. Vilmos német császár is kíséretével.

Czáfolat.

Budapest, márczius 16. (Saját t. táv.) A »Hrvatska Sloga« horvát lap híret a Ferencz Ferdinánd trónörökös zászlósértésére vonatkozólag úgy a »Magy. Táv. Ir.« mint a »Bud. Tud.« megczáfolja. Széll Kálmán a képviselőház ülésén kapott egy hivatalos telegrammot, mely szerint a trónörökös fogadta Szapáry László gróf kormányzót.

A bajai választás.

Tegnapelőtt mi is közöltük távirati rovatunkban, hogy Baján Plósz Sándor igazságügyminiszterrel szemben a szociálisták képviselőjelöltet állítottak egy Groszmann nevű agitátor személyében. Erre vonatkozólag Scheibner Gyula bajai rendőrkapitánytól a következő táviratot vettük:

Baja, márcz. 16. Több fővárosi és vidéki lap azon közleményével szemben, hogy Baján a szociálisták a folyó hó 20-án megejtendő országgyűlési képviselőválasztás alkalmából jelöltet állítanak és e végből a várost »vörös plakátokkal« árasztják el és népgyűlést tartanak, melyre a rendőrkapitánytól engedélyt is nyertek, a való tényálláshoz hiven kell jelentenem, hogy mindezekről Baja város közönsége mit sem tud, szociálista mozgalom sem a képviselőválasztás alkalmából, sem más irányban nem merült fel és egyetlen egy »vörös plakát« sehol kifüggesztve nem lett. Scheibner Gyula, rendőrkapitány.

Az orosz-török háboru költségei.

Konstantinápoly, márcz. 16. Reesad bég pénzügyminiszter értesítette az ottmán bankot, hogy ma le fogja tenni az orosz hadikárpótlás egy évi részletét. (Magy. Táv. Ir.)

Az osztrák-magyar nagykövet utja.

Szent-Pétervár, márcz. 16. Aehrenthal báró osztrák-magyar nagykövet tegnap ideérkezett. (Magy. Táv. Ir.)

Lucchenni gyóntatója a királynál.

Bécs, márcz. 16. A király ma Blanchard abbét, a genfi fegyház fegyenczeinek gyóntatóját fogadta. (M. Táv. Ir.)

Magyar munkások tragédiája Bécsben.

Bécs, márczius 16. (Saj. tud. táv.) A fővármivatal egyik pinczéjében ma reggel négy embert találtak eszméletlen állapotban, akik közül három már meghalt. A szerencsétlenül jártak Gosszinger, Szalay, Kállay és Deutsch. Ez utóbbi még életben van. Valamennyien magyar emberek, akik munkában állottak az osztrák fővárosban. A szerencsétlenséget állítólag a pinczében lévő ligroin lámpa kigőzölgése okozta. A vizsgálatot a fővárosi rendőrség megindította.

Agyuk helyett vasutak.

London, márcz. 16. A »Times«-nek jelentik Buenos-Ayresből: Az argentinai kormány utasította németországi katonai biztosát, hogy a Krupp-féle vállalattal olyan egyezményt kössön, a melynél fogva az előbb megrendelt ágyuk és más hadiszerek helyett 500 kilométer mezei vasuti sint küldjenek, a melyet a patagoniai vasutakra szántak. (Magy. Táv. Ir.)

Egy képviselő öngyilkossága.

Berlin, márcz. 16. A »Kleines Journal« jelentése szerint tegnap este egy iteni szállóban egy utas föbelötte magát. Névjegyeiből és irataiból kiderült, hogy az öngyilkos Wiktor-Wiatrowice József lovag, osztrák reishrathi képviselő. Asztalán két levelet találtak egy czudeci (Galicia) őrnagyhoz czimezve és egy czédulát azzal a kéréssel, hogy a lembergi helytartóságot értesítsék a dologról. Az öngyilkosság okairól a halott hagyatéka semmiféle pozitív felvilágosítást nem ad. (Magy. Táv. Ir.)

Anglia világpolitikája.

London, márczius 16. Choate, az új amerikai nagykövet tegnap a kereskedelmi kamarák szövetségének lakomáján beszédet mondott, amelyben azt mondta, hogy az utolsó szó, amelyet Mac Kinley szájából hallott, az volt, hogy Amerika ma jobb viszonyban van a világ valamennyi nemzetével, mint valaha. Choate ez alkalommal igen szívélyesen utalt Anglia és Amerika szövetségére. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztályosorsjáték.

Az osztályosorsjáték mai húzásánál a következő számokat sorsolták ki:

10.000 koronát nyert 93847. 5000 koronát nyert 52495. 2000 koronát nyertek: 2655 7076 13503 17175 17914 40555 42608 52065 61918 62729 73548 74131 78838 78849 81317 82685 85204 93492 97778 98382 99489. — 1000 koronát nyertek: 1240 3053 4443 5014 12234 31740 37377 42089 44537 4592 48078 49118 49281 50488 54557 59378 59649 60960 61057 68329 70775 73324 73563 77036 85677 87206 90624 98035 93099 95102 97529. — 500 koronát nyertek: 156 641 968 2657 3118 5360 6655 6772 7543 7680 9857 11392 11569 12283 12624 14303 15289 16573 18381 20018 20334 20839 27247 28415 29049 30391 31362 31913 33803 34432 35197 36315 38001 41638 43528 44873 45731 48365 48431 51271 51303 52458

53055 54957 56884 57410 57693 60980 61358 61482 61615 66329 69423 7275 373176 75810 78441 80202 83258 84691 86967 87031 88007 88689 89218 92847 93324 93961 94220 99282

Gyümölcsészeti tanfolyam lelkészek és tanítók részére. Darányi földmívelésügyi miniszter, mint eddig úgy a tavasszal is rendeztet gyümölcsenyésztési tanfolyamokat, a melyeken a faiskola-kezelő tanítók úgy elméletileg, mint gyakorlatilag a fák nevelésére és kezelésére nézve kiképeztetnek. Az idén *Keszthelyen, Kolozsvárott és Kis-Szebenben* volt hirdelve ily tanfolyam husz-husz tanító részére. E tanfolyamokra annyi pályázó jelentkezett, hogy a miniszter kénytelen volt utólag *Oroszában* még egy negyedik tanfolyamot felállítani. Így volt csak lehető, hogy a jelentkezőknek ötöd része — és oly vidékekről, hol még a faiskola-ügy nagyon kezdetleges állapotban van — fel volt vehető. A miniszter ezenkívül ez évben egy egészen új intézményt is léptetett életbe. Ugyanis a *budapesti* kertészeti tanintézetben *lelkészek* részére rendeztet tanfolyamot a pomológiából. Ezen tanfolyamra, mely márcz. 19-től 24-ig fog tartani és amelyre csak 12 lelkész volt felveendő, oly sokan jelentkeztek, hogy egy második tanfolyam rendezése vált szükségessé. Ezen második tanfolyam [április 6-tól 15-ig fog megtartatni és arra ugyan csak 12 önálló falusi lelkész vétetett fel.

Vásár-áthelyezés. Berettyó-Ujfalu kérelmére a kereskedelmi miniszter megengedte, hogy az ujfaluban minden év június 21. napját magába foglaló hét szerda és csütörtök napján tartott országos kirakó és állatvásár ezentul áliandóan minden év február hava első hetében szerdán és csütörtökön tartassék meg.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1899. márcz. hó 14-ik napján tartott vásárban eladott termesztermények és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 9.50—9.80. Kétszeres buza 7.70—8.10. Rozs 7.50—7.90. Arpa 5.50—6.—, Zab 5.40—5.70. Tengeri: 4.40—4.60. Borsó 15.—. Lencse 17.—. Bab 7.—. Köleskása 11.50. Burgonya 2.10. 100 kiló lángliszt 16.50, zsemlyeliszt 15.50, fehérkenyér liszt 14.50, barnakenyér liszt 13.—, széna fuvarral 2.—, szalma 0.60 Szalonna 60.—, 6 kiló zsup-szalma —06, 150 dkg alom-szalma —03. 1 köbm. bükkfa 3.20, tölgyfa 3.—, cserfa 3.35. 100 kiló marhahus 48.—. Öntött gyertya 46.—. Lámpaolaj 46.—. 1 liter ó-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —32, Szilva pálinka —80. Szesz 95.—. 1 mm. kősó 10.70. nyers fagyú 24.—. olvaszt. fagyú 32.—, szappan 25.—, birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—, Egy hektoliter ó-bor 34.—, uj bor 26.—, mész 1.10, kemény faszén 1.70, puha faszén 1.50, kendermag 12.20. köles 5.20, repeze —.—, dió 17.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 17.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 10, szalonna 66, sertéshus 52, juh-hus 32, veres hagyma 8, fog-hagyma 28, bors 1.—, paprika 1.20, barnakenyér 12. Egy liter kőolaj 20. 1 mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—. 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi márcz. 14-ről Tiszta buza körülbelül 600 hltr, kétszeres buza 150 hltr, rozs 400 hltr, arpa 200 hltr, zab 300 hltr, tengeri 700 hltr, burgonya 800 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 115 drb, félhizott 440, sovány 350, süldő 1300, malac: 1100, hizott marha 32, jármás ökör 1778, fejős tehén 1100, borju 828, bivaly 24, juh és kecske 300, ló 2937.

Marha ártáblázat 1899. márczius 14-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 290—360, egy pár másodrendű jármás ökör 230—285, egy pár harmadrendű jármás ökör 120—185, 1 drb fejős tehén 50—110. 1 drb.vágó ökör 250 kgr. 70—90. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 50—70. 1 drb. veres borju 10—16, 1 drb. fél éves borju 17—28, 1 drb. egy éves borju 25—40, két éves borju 35—70. 1 pár hizott sertés 46—78, 1 pár fél éves 22—25. 1 pár egy éves sertés 34—54, 1 pár két éves setés 56—78, egy drb igás ló 50—80, 1 pár ökörbőr 16—21, 1 pár tehénbőr 12—16, 1 pár borju bőr 5—8, 1 pár lóbőr 6—10.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A „Tiszántul” eredeti távirata. —

Határidők.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	10.49
Uj tengeri	4.57
Rozs őszre	8.55
Zab őszre	5.75
Tengeri augusztusra	—
Buza októberre	8.63

Értéktőzsde.

Budapest, március 16.

Az irányzat gyenge

Oszt. hitel	371.90
Magyar hitel	400.50
Allamvasut	363.75
Rimamurányi	307.—
Magyar jelzalog	249.—
Salgótarjáni	636.—
agon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—

Az irányzat nyugodt

Bécs, március 16.

Oszt. hitel	369.30
Magyar hitel	398.80
Allamvasut	361.97
Birodalmi márka	58.75

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. március 16-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.80
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	121.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	101.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentési kötvény 4%	96.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavon földterhermentési kötvény	96.75
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	172.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	141.50
Oszt. járadék papírban	101.—
Oszt. járadék ezüstben	100.75
Oszt. járadék aranyban	120.—
Oszt. korona járadék	101.40
Oszt. államsorsjegyek	140.—
Oszt. magyar bankrészevény	920.—
Magyar hitelbankrészevény	397.25
Oszt. hitelintézeti részevény	369.50
Oszt. magyar államvasuti részevény	360.50
20 frankos arany (Napoleon'or)	358.60
Németbirodalmi márka	58.05
London vista	120.40
Párisi vista	47.80
20 márkás arany	11.79

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy férjem, néhai **Papp János** által vezetett

czipész-üzletet

továbbra is **folytatni** szándékozom azon lelkiismeretes törekvéssel, a melylyel azt megboldogult férjem igen tisztelt megrendelőim teljes **megelégedésére** teljesítette.

Főigyekezetem lesz, hogy t. megrendelőimet ezután is a legnagyobb **pontos-sággal** szolgáljam ki úgy jó és tartós **munka**, mint áruim olcsósága által.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását **részemre** is fentartani kérve, vagyok kiváló tisztelettel

özv. **Papp Jánosné,**

Nagyvárad, Fő-utca, 30. szám.

Bánáti-ház.

Pserhofer J.-féle

„Vértisztító-Pilulák”

előbb „ÁLTALÁNOS PILULÁK”

joggal megérdemlik utóbbi nevüket, mert tény, hogy nagyon sok betegség van, melyben e pilulák kitűnő hatása bebizonyítható.

Évtizedek óta örvendenek e pilulák a legnagyobb elterjedésnek és kevés család van, a hol e kitűnő háziszor hiányozna.

Mint háziszor sok orvos ajánlotta már és ajánlja, különösen mindezen bajok ellen, melyek: az **epeömlés, májbajok, bélyengülés, székrekedés, rossz emésztés, szélszörülés, vértolulás, hámerrhoidok (aranyer), stb.**

Vértisztító hatásánál fogva különösen jó hatása van a **vérszegénység**nél is és az ebből származó bajoknál mint: **sápadtság, ideges főfájás és a többiek.** E vértisztító pilulák fájdalom nélkül hatnak, úgy hogy a leggyengébb szervezetűek, gyermekek is minden aggodalom nélkül használhatják.

E „vértisztító pilulák” egyedül és mint valódiak **PSERHOFER J. gyógyszerárában kaphatók: „zum gold. Reichsapfel” J. PSERHOFER, Singerstrasse Nr. 15. Wien** és egy doboz 15 db pilulával csak **21 kr.** o. é. Hat doboz **1 frt 5 kr.** A pénz előzetes beküldése esetén portómentesen küldve hat doboz **1 frt 25 kr., 3 csomag (18 doboz) 3 frt 35 kr., 4 csomag 4 frt 40 kr., 5 csomag 5 frt 20 kr., 10 csomag 9 frt 20 kr.** Egy csomagnál kevesebb nem küldetik.

NR. Nagy elterjedésük miatt e pilulákat különböző név alatt és alakban hamisítják: tehát kéretik kizárólag **PSERHOFER J. „vértisztító pilulák”** kéri, mert csak azok a **valódiak**, melyek használati utasítása **PSERHOFER J.** névvel vannak ellátva, és minden egyes csomag tetején **vörös betűkkel** ezen név látható.

Azon számtalan köszönő iratok közül, melyeket e pilulák használói a legkülönfélébb és legsúlyosabb betegségeik elmúlása után hozzánk intéztek, csak néhányat említenek fel azon megjegyzéssel, hogy a kik használták, másoknak is ajánlják.

Köln, 1893. április 30.

Igen tisztelt Pserhofer ur!
Legyen olyan jó, küldjön ismét utánvétellel 15 csomagot az ön felülmulhatatlan vértisztító pilulából. Együttal hálás köszönetem fejezem ki önnek csodálatos piluláit.

Tisztelettel
Pawlistik Ferencz, Lindenthal.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12.

Igen tisztelt uram!

Isten akarta, hogy az ön pilulái kezemhez jussanak s ebből kifolyólag irhatom önnek a következőket: Gyermekágyban levén meghűltem, úgy, hogy dolgaimat többé képtelen voltam végezni s biztosan meghaltam volna, ha az ön csodálatos pilulái nem mentettek volna meg. Isten ezerszeres áldása legyen ezért önön. Tudom, hogy az ön pilulái tökéletesen helyre állítják egészségem, hogy másoknak is visszaadják az egészséget.

Knifcz Teréz.

Bécsújhely, 1887. decz. 9.

Nagyon tisztelt uram!

Ferró köszönetet mondok önnek 60 éves nagynéném nevében, ki öt évig chronikus gyomorhajban és vízkörségben szenvedett. Az élet már igazán kin volt rá néve és már azt hitte, hogy vége van. Véletlenül kapott egy csomagot, az ön kitűnő vértisztító-pilulából és hosszabb használat után ez meggyógyította.

Tisztelettel
Weinzeittel Józefa.

Eichengrabanant, Gföhl 1889. márc. 27.

Tisztelt uram!

Mivel teljesen meg vagyok elégedve az ön piluláival, ismételve kérek 4 csomagot az ön igazán hasznos és kitűnő pilulából. Nem

tudom eléggé kifejezni legnagyobb elismerésem a pilulák jóságá miatt. És ezeket a hol csak tehetem, ajánlani fogom a legmelegebben minden szenvedőnek. S ezennel felhatalmazom önt, hogy ezen köszönet-nyilvánítást bárki előtt nyilváníthassa.

Teljes tisztelettel
Bahn Ignác.

Gotschdorf, Kolbach mellett, oszt. Szilézia, 1886. okt. 8.

Tisztelt uram!

Legszívesebben kérem, hogy nekem Általános vértisztító-labdacsából egy 6 dobozot küldjön. Csak csodálatos pilulának köszönhetem, hogy gyomorhajomtól, mely öt éven át kínozott megszabadultam. Soha sem fogom elküldeni ezen pilulákat s együttal melyen tisztelt uraságodnak meleg köszönetemet fejezem ki.

Legmélyebb tisztelettel
Zwickli Anna.

Bernhardi alpesi növény-liquor, W. O. Bernhard, Bregenz Z. Egy üveg ára **2 frt 60 kr.**, egy fél üveg **1 frt 40 kr.**, egy negyed üveg **70 kr.**

Amerikai köszvénykenőcs legjobb szer minden köszvényes és csuzos bajoknál: gerinczagy bántalmaknál, inszagatóság Ischias, migrán, nervozus fogfájás, főfájás, fülzsongatóság stb. Egy tégely **1 frt 20 kr.**

Pserhofer J. angol csodabalsama 1 üveggel **50 kr.**

Fagyás ellen balsam, évek óta ismeretes, mint legbiztosabb szer mindennemű fagyás ellen épen úgy mint régi sebeket stb. 1 tégely **40 kr.** Bérmentve **65 kr.**

Stoll Kola-Braeparatuma kitűnő erősítő gyomor és izom számára.

Kola Elixir vagy bor, 1 liter **3 frt.** fél liter **1 frt 60 kr.**, egy negyed liter **85 kr.**

Pserhofer J. Golva-Balsam, nélkülözhetetlen szer a vastag nyak ellen. 1 üveggel **46 kr.** Bérmentve **65 kr.**

Pserhofer J. élet-essenciája (Prágai cseppek) rossz gyomor, rossz emésztés, mindennemű altesti bántalmaknál kitűnő háziszor. Egy üveg **22 kr.** 12 üveg **2 frt.**

Pserhofer J. utifüle, általánosan ismert kitűnő háziszor minden katarus, rekedtség, göresős köhögés stb. ellen. Egy üveg **50 kr.** két üveg bérmentve **1 frt 50 kr.**

Fenyő-pomádé. Pserhofer J., évek hosszú sorra óta az orvosok által is elismert legjobb szer minden hajnövesztő szer között. Elegánsul kiállított nagy adag **2 frt.**

Általános flastrom. Stendel tanártól, mindennemű rossz feké ellen, ütéstől, vagy szurásból származó sebekre, sőt régi időközben fel-fel ujló láb fekélyeknél is, csökönvös mirigy daganatoknál, fájdalom köröm mérgeknél, sebes és gyuladásban levő emlőre, köszvényes lábakra és hasonló bajoknál megbecsülhetetlen. Egy tégely **50 kr.** bérmentve **75 kr.**

Általános-tisztító-só. Bullrich A. W. kitűnő szer a rossz emésztés minden következményei ellen és pedig főfájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorégés, aranyeres bántalmak, szörülés stb. ellen. 1 csomag **1 frt.**

Ezen itt említett szereken kívül még az összes osztrák és magyar újságokban hirdett bel- és külföldi orvosi specialitások raktáron tartanak és a raktáron nem levő szerekről felszólításra készséggel és legolcsóbban gondoskodva lesz.

A szállítás postán leggyorsabban lesz eszközölve a pénz előleges beküldése mellett. Nagyobb megrendelések utánvét mellett is.

Pserhofer J. gyógyszerárának „zum gold. Reichsapfel”, Bécs, I. Singerstrasse 15.

Egyedül csak azon pilulák valódiak, melyeknek használati utasítása PSERHOFER J. névalírásával van ellátva és a melynek minden csomagja tetején, ugyan ezen név vörös írással látható.

Védve bélyeg- és mintajeggyel. Utánzás szigorúan büntetve!